Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КРЕНЕВИЧ А.П.

Методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Алгоритми і структури даних»

для студентів механіко-математичного факультету

Рецензенти: доктор фіз.-мат. наук, професор доктор фіз.-мат. наук,

Рекомендовано до друку	вченою ра	адою механіко-математично	os
	факульп	nemy	
(протокол № _	від	201 року)	

Креневич А.П.

Методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Алгоритми і структури даних» для студентів механіко-математичного факультету— К.: ВПЦ "Київський Університет", 2018.— с.

Посібник містить перелік завдань для самостійної роботи з дисципліни «Алгоритми і структури даних», що викладається студентам механікоматематичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Він містить завдання для засвоєння основних понять цього курсу, таких як рекурентні співвідношення, рекурсія, аналіз складності алгоритмів, лінійні рекурсивні структури даних, графи, дерева, динамічне програмування тощо.

Для студентів механіко-математичного факультету та викладачів, які проводять заняття з курсу «Алгоритми і структури даних».

3MICT

ВСТУП5
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ 6
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 1. СКЛАДНІСТЬ АЛГОРИТМІВ
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 2. ЛІНІЙНИЙ ТА БІНАРНИЙ ПОШУК14
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА З. РОЗВ'ЯЗАННЯ РІВНЯНЬ МЕТОДОМ БІЄКЦІЇ 18
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 4. БІНАРНИЙ ПОШУК ПО ВІДПОВІДІ 20
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 5. ХЕШУВАННЯ ТА ХЕШ-ТАБЛИЦІ 23
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 6. ХЕШ-ТАБЛИЦІ — РОЗВ'ЯЗАННЯ КОЛІЗІЙ МЕТОДОМ ЛАНЦЮЖКІВ26
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 7. СОРТУВАННЯ – АЛГОРИТМИ 3I СКЛАДНІСТЮ N². 27
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 8. СОРТУВАННЯ – ШВИДКІ АЛГОРИТМИ 30
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 9. РЕКУРСІЯ, ПОВНИЙ ПЕРЕБІР, МЕТОД «РОЗДІЛЯЙ І ВОЛОДАРЮЙ»33
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 10. РЕКУРСІЯ, ПОВНИЙ ПЕРЕБІР, МЕТОД «РОЗДІЛЯЙ І ВОЛОДАРЮЙ»
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 11. СТЕК – БАЗОВІ АЛГОРИМИ
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 12. СТЕК ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ 36
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 13. ЧЕРГИ ТА ДЕК. ЇХНЄ ЗАСТОСУВАННЯ 38
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 14. ЗВ'ЯЗНІ СПИСКИ. ЇХНЄ ЗАСТОСУВАННЯ 40
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 15. ДЕРЕВА. АЛГОРИТМИ НА ДЕРЕВАХ 44
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 16. БІНАРНІ ДЕРЕВА. БІНАРНІ ДЕРЕВА ПОШУКУ 45
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 17. ЗБАЛАНСОВАНІ БІНАРНІ ДЕРЕВА ПОШУКУ 47
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 18. ДВІЙКОВА КУПА ТА ПРІОРИТЕТНА ЧЕРГА 48
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 19. ДЕРЕВО ВІДРІЗКІВ49
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 20. АЛГОРИТМИ НА НЕ ЗВАЖЕНИХ ГРАФАХ 51
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 21. АЛГОРИТМИ НА ЗВАЖЕНИХ ГРАФАХ 55

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 22. ЛАБІРИНТИ	. 58
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТА ДОДАТКОВИХ ДЖЕРЕЛ	. 60

ВСТУП

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

- 1. Основна ціль лабораторної роботи довести викладачу, що студент засвоїв матеріал на достатньому рівні.
- 2. Кожна лабораторна роботи містить
 - а. перелік контрольних запитань, що стосуються теоретичного матеріалу;
 - b. варіанти індивідуальних/групових завдань лабораторних робіт для практичного виконання;
 - с. посилання на допоміжну літературу для закріплення теоретичного матеріалу і стане в нагоді під час виконання практичних завдань.
- 3. На вибір студентів надано перелік практичних завдань по кожній темі, серед яких вони мають можливість самостійно вибрати бажаний варіант. Обраний номер завдання студенти записують у спеціальний хмарний документ, наданий викладачем, ціль якого рівномірно розподілити завдання між студентами групи. Кілька студентів однієї групи, що можуть обрати один варіант не може перевищувати 2, у випадку самостійної роботи, та 3-х, у випадку роботи у команді.
- 4. Кожна лабораторна робота оформлюється у паперовому та електронному вигляді.
- 5. Паперове оформлення здійснюється за допомогою текстового процесору Word (чи аналогічного) або редактора презентацій PowerPoint (чи аналогічного) та має містити такі частини:
 - а. Титульний аркуш, що містить назву навчальної дисципліни, номер лабораторної роботи, номер варіанту, ПІБ студента (студентів, якщо спільна лабораторна робота), що виконав роботу, спеціальність, курс, номер групи.
 - b. Умову задачі. Якщо задача береться з електронних джерел, то вказати посилання на задачу. Умова задачі має містити приклади вхідних та вихідних даних.
 - с. Аналіз задачі та опис алгоритму, яким пропонується розв'язувати задачу.
 - d. Приклад роботи алгоритму на модельному прикладі (взятому з умови задачі або придуманому самостійно).
 - е. Програмну реалізацію (основні моменти).
 - f. Висновки: якщо робота програми перевірялася за допомогою електронних систем, то обов'язково вказати

посилання на систему перевірки разом з задачею (наприклад, https://www.e-olymp.com/uk/problems/3966), логін (логіни) виконавців лабораторної роботи та результат перевірки (наприклад, 100%). Якщо результат не 100%, то обов'язково зазначити у чому проблема (не пройшов, по часу, помилки виконання, тощо).

- 6. Електронна частина, складається з
 - а. Файлу (файлів), з яких друкується паперовий примірник лабораторної роботи.
 - b. Файлів вихідного коду програми, що розв'язує поставлену задачу.
 - с. Файлів вхідних даних (за необхідності) текстові файли, що місять вхідні дані задачі. Вони мають бути названі згідно з правилом «input.txt» (якщо один файл) та «input01.txt», «input02.txt» і т.д. якщо кілька файлів вхідних даних.
- 7. Електронний варіант надсилається на електронну адресу викладача, що викладає практичні заняття не пізніше ніж напередодні лабораторного заняття, на якому студент має її захищати.
- 8. Захист лабораторної роботи здійснюється студентом (студентами) одним з двох способів:
 - а. Індивідуальна співбесіда з викладачем, протягом якої викладач ставить запитання по теоретичному матеріалу теми лабораторної роботи (з переліку контрольних запитань), вислуховує ідею алгоритму, що розв'язує поставлену задачу, знайомиться з деталями реалізації алгоритму та перевіряє коректність розв'язку.
 - b. Презентація розв'язаної задачі з усіма деталями реалізації для всіх студентів навчальної групи. У цьому випадку роздрукований варіант не вимагається.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 1. Складність алгоритмів

Контрольні запитання

- 1.1. Наведіть означення алгоритму.
- 1.2. Що таке комп'ютерна програма? Що таке реалізація алгоритму?
- 1.3. У чому полягає аналіз алгоритму?
- 1.4. Що таке елементарна операція? Наведіть кілька прикладів.
- 1.5. Що таке час виконання програми?
- 1.6. Що означає фраза: час виконання програми сталий/логарифмічний/лінійний/поліноміальний/експонеційний?
- 1.7. Наведіть означення таких понять як найкращий/найгірший час виконання програми. Що таке час виконання програми в середньому.
- 1.8. Наведіть означення О-оцінки: що означає f=O(g)?
- 1.9. Наведіть означення Омега-оцінки: що означає f=Oмега(g)?
- 1.10. Наведіть означення Тета-оцінки: що означає f=Teтa(g)?
- 1.11. Наведіть основні правила визначення асимптотичної поведінки часу виконання.

b) 1

Завдання для аудиторної та самостійної роботи

1.1. Визначте час виконання фрагментів програм заданих нижче

```
a)
    1
         i = 0
    2
        while i < n:
    3
             k += 1
             i += 1
c)
    1
        i = n - 1
    2
        while i != 0:
            k += 1
    3
    4
            i = i // 2
e)
    1
        i = 0
    2
        while i < n:
    3
             j = 0
    4
             while j < n:
    5
                 k += 1
    6
                 j += 1
    7
             i += 1
```

```
2
        while i < n:
    3
            k += 1
    4
            i = i * 2
d)
    1
        i = 0
    2
        while i < n:
    3
            if i % 2 == 0:
    4
                k += 1
    5
            i += 1
f)
    1
        i = 0
    2
        while i < n:
    3
             j = i
             while j < n:
    4
    5
                 k += 1
    6
                 j += 1
    7
             i += 1
```

i = 1

1.2. Визначте час виконання програми у явному вигляді, якщо для нього відоме рекурентне співвідношення

доме рекурентне співвідношення a)
$$T(n) = \begin{cases} 1, & n=0; \\ T(n-1)+1, & n\geq 1. \end{cases}$$
 b) $T(n) = \begin{cases} 1, & n\leq a, a>0; \\ T(n-a)+1, & n\geq a. \end{cases}$ c) $T(n) = \begin{cases} 1, & n=0; \\ 2T(n-1)+1, & n\geq 1. \end{cases}$ d) $T(n) = \begin{cases} 1, & n=0; \\ 2T(n-1)+n, & n\geq 1. \end{cases}$ e) $T(n) = \begin{cases} 1, & n=1; \\ T(n/2)+1, & n\geq 2. \end{cases}$ f) $T(n) = \begin{cases} 1, & n=1; \\ 2T(n/2)+1, & n\geq 2. \end{cases}$ g) $T(n) = \begin{cases} 1, & n=1; \\ 2T(n/2)+n, & n\geq 2. \end{cases}$

Зауваження. У рекурентних співвідношеннях вище операція «/» означає цілочисельне ділення.

1.3. Нехай $f(n) = 3n^2 - n + 4$. Користуючись означенням покажіть що

a)
$$f(n) = O(n^2)$$
, b)

b)
$$f(n) = \Omega(n^2)$$
.

1.4. Нехай $f(n) = 3n^2 - n + 4$ та $g(n) = n \log n + 5$. Покажіть що

$$f(n) + g(n) = O(n^2).$$

1.5. Нехай $f(n) = \sqrt{n}$ та $g(n) = \log n$. Покажіть що

$$f(n) + g(n) = O(\sqrt{n}).$$

1.6. Для кожної пари функцій f(n) та g(n), зазначених у таблиці визначте яке із співвідношень має місце f(n) = O(g(n)) чи g(n) = O(f(n))

f(n)	g(n)
10n	$n^2 - 10n$
n^3	$n^2 \log n$
$n \log n$	$n + \log n$

$\log n$	$\sqrt[k]{n}$
$\ln n$	$\log n$
$\log(n+1)$	$\log n$
$\log \log n$	$\log n$
2^n	10^{n}
n^m	m^n
$\cos(n\pi/2)$	$\sin(n\pi/2)$
n^2	$(n\cos n)^2$

1.7. Знайдіть асимптотичний час виконання програми у явному вигляді, якщо для нього відоме рекурентне співвідношення

a)
$$T(n) = \begin{cases} O(1), & n = 0; \\ aT(n-1) + O(1), & n \ge 1, a > 1. \end{cases}$$

b) $T(n) = \begin{cases} O(1), & n = 0; \\ aT(n-1) + O(n), & n \ge 1, a > 1. \end{cases}$
c) $T(n) = \begin{cases} O(1), & n = 0; \\ aT([n/a]) + O(1), & n \ge 1, a \ge 2. \end{cases}$
d) $T(n) = \begin{cases} O(1), & n = 0; \\ aT([n/a]) + O(n), & n \ge 1, a \ge 2. \end{cases}$

1.8. Доведіть співвідношення

a)
$$\sum_{i=0}^{n} i = O(n)$$
 b) $\sum_{i=0}^{n} i^2 = O(n^2)$ c) $\sum_{i=0}^{n} i^3 = O(n^4)$ d) $\sum_{i=0}^{n} a^i = O(n)$ e) $\prod_{i=1}^{n} \frac{1}{1+i} = O(n)$ f) $\prod_{i=1}^{n} \frac{1}{1+i^2} = O(n^2)$ g) $\prod_{i=1}^{n} \frac{1}{1+i!} = \prod_{i=1}^{n} \frac{1}{1+i^m} = \prod_{i=1}^{n} \frac{1}{1+i^i} = O(n)$ = $O(n^2)$ = $O(n^2)$

1.9. Чи можна описати алгоритм для кожної з задач підрахунку суми наведених нижче, асимптотична складність яких буде O(1)? Якщо так, то наведіть фрагмент такої програми.

a)
$$\sum_{i=0}^n i$$
 b) $\sum_{i=0}^n a^i$ c) $\sum_{i=0}^\infty a^i$, $|a| \le 1$

1.10. Чи можна описати алгоритм для кожної з задач підрахунку суми наведених нижче, асимптотична складність яких буде O(n)? Якщо так, то наведіть фрагмент такої програми.

a)
$$\sqrt{2 + \sqrt{2 + \dots + \sqrt{2}}}$$
, (*n* коренів);

b)
$$y = x^{2^n} + x^{2^{n-1}} + ... + x^4 + x^2 + 1;$$

c)
$$\left(1 + \frac{1}{1^1}\right) \left(1 + \frac{1}{2^2}\right) ... \left(1 + \frac{1}{n^n}\right);$$

- d) $1 + \sin x + \dots + \sin^n x$.
- 1.11. Припустимо, що n,m та k невід'ємні цілі числа і методи е, f, g та h мають такі характеристики:
 - Час виконання у найгіршому випадку методу є e(n, m, k) є O(1) і повертає значення з проміжку від 1 до (n+m+k).
 - Час виконання у найгіршому випадку методу ϵ f(n, m, k) ϵ O(n+m).
 - ullet Час виконання у найгіршому випадку методу ullet g(n, m, k) ullet O(m+k) .
 - Час виконання у найгіршому випадку методу є h(n, m, k) є O(n+k).

Визначте асимптотичні оцінки виконання програм у найгіршому випадку в термінах O—«великого» для фрагментів програм зазначених нижче:

```
a) 1 f(n, 10, 0)
2 g(n, m, k)
3 h(n, m, 1000000)
```

1.12. Визначте асимптотичну оцінку виконання функції у найгіршому випадку в термінах O—«великого» для функції:

```
def f(n):
    sum = 0
    for i in range(1, n + 1):
        sum = sum + i
    return sum
```

Що ε результатом виконання наведеної функції для заданого натурального числа n? Чи можна оптимізувати цю функцію, покращивши її асимптотичну оцінку?

1.13. Нехай f(n) функція визначена у вправі 1.12. Розглянемо функцію

```
def g(n):
    sum = 0
    for i in range(1, n + 1):
        sum = sum + i + f(i)
    return sum
```

Визначте асимптотичну оцінку виконання функції g(n) у найгіршому випадку в термінах O—«великого». Що є результатом виконання функції g(n) для заданого натурального числа n. Чи можна оптимізувати цю функцію, покращивши її асимптотичну оцінку?

1.14. Нехай f(n) функція визначена у вправі 1.12, а функція g(n) — у вправі 1.13. Розглянемо функцію

```
def h(n):
    return f(n) + g(n)
```

Визначте асимптотичну оцінку виконання функції h(n) у найгіршому випадку в термінах O—«великого». Що є результатом її виконання для заданого натурального числа n. Чи можна оптимізувати цю функцію, покращивши її асимптотичну оцінку?

1.15. Визначте асимптотичну оцінку виконання функції у найгіршому випадку в термінах O—«великого» для функції:

```
def f(n):
    k = 0
    i = n - 1
    while i != 0:
        k += 1.0 / i
        i = i / 2
    return k
```

Що ϵ результатом виконання наведеної функції для заданого натурального числа n?

- 1.16. Опишіть функції натурального аргументу n, час виконання яких у найгіршому випадку має асимптотику:
 - a) O(n)

d)

- b) $O(n^2)$ e) $O(n \log n)$
- c) $O(n^3)$ f) $O(2^n)$
- 1.17. Опишіть функції натуральних аргументів n та m, час виконання яких у найгіршому випадку має асимптотику:
 - a) O(n+m)

 $O(\log n)$

- b) $O(m \log n)$
- c) $O(n^m)$
- 1.18. Натуральне число називається паліндромом, якщо його запис читається однаково зліва направо і справа наліво (наприклад, 1, 393, 4884). Скласти програму, що визначає, чи є задане натуральне число n паліндромом асимптотична складність якої O(n), де n кількість цифр у числі.
- 1.19. Числами трибоначчі називається числова послідовність $\{T_k \colon k \geq 0\}$, задана рекурентним співвідношенням третього порядку:

$$T_0 = 0, T_1 = T_2 = 1, T_k = T_{k-1} + T_{k-2} + T_{k-3}, \qquad k \ge 3.$$

Опишіть функції для обчислення T_n за допомогою рекурентного співвідношення та використовуючи рекурсію. Обчисліть асимптотичну складність кожного з варіантів. Порівняйте абсолютний час виконання (у секундах) обох варіантів для знаходження T_{10} , T_{20} , T_{50} .

1.20. Послідовністю Падована називається числова послідовність $\{P_k : k \geq 0\}$, задана рекурентним співвідношенням третього порядку:

$$P_0 = P_1 = P_2 = 1, P_k = P_{k-1} + P_{k-3}, \qquad k \ge 3.$$

Опишіть функції для обчислення P_n за допомогою рекурентного співвідношення та використовуючи рекурсію. Обчисліть асимптотичну складність кожного з варіантів. Порівняйте абсолютний час виконання (у секундах) обох варіантів для знаходження P_{10}, P_{20}, P_{50} .

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 2.

Лінійний та бінарний пошук.

Контрольні запитання

- 2.1. Які задачі допомагає розв'язати лінійний пошук? Наведіть алгоритм лінійного пошуку та його складність (у найгіршому випадку).
- 2.2. У чому полягає цілочисельний бінарний пошук? Для яких структур даних він може бути реалізований? Яка складність бінарного пошуку? Яка перевага бінарного пошуку у порівнянні з лінійним пошуком? Наведіть алгоритм бінарного пошуку.

Завдання для аудиторної роботи

2.1. Одиниці

https://www.e-olymp.com/uk/problems/622

На уроках інформатики вас, напевно, вчили переводити числа з одних систем числення у інші і виконувати інші подібні операції. Прийшов час продемонструвати ці знання. Знайдіть кількість одиниць у двійковому запису заданого числа.

Вхідні дані

У вхідному файлі міститься єдине ціле число $n (0 \le n \le 2000000000)$.

Вихідні дані

Вихідний файл повинен містити одне число — кількість двійкових одиниць у запису числа ${\bf n}$.

Вхідні дані #1 Вихідні дані #1

5 2

Вхідні дані #2 Вихідні дані #2

7

Зауваження. Скористайтеся побітовими операціями.

2.2. Реалізуйте інтерфейс для роботи з англійсько-українським словником та швидким пошуком перекладу. Реалізацію здійсніть у вигляді сукупності двох функцій описаних нижче. Функція

def addTranslation(eng, translation)

додає до словника англійське слово eng та його переклад translation. Пари (eng, translation) приходяться у порядку, що

відповідає лексикографічному порядку. Функція

def find(eng)

повертає переклад слова eng зі словника, якщо воно міститься у словнику, або порожній рядок у іншому разі.

Тестова програма main.py, файл user.py, що містить вищезгаданий інтерфейс та вхідні дані (текстові файли) розташовані за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Search/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку та реалізуйте згаданий вище інтерфейс (файл user.py). Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл main.py.

2.3. Реалізуйте алгоритм пошуку номеру найпершого входження до заданого масиву, заданого числа х. Якщо заданий елемент відсутній у списку - поверніть номер першого елементу, що більший за число х:

Алгоритм оформіть у вигляді функції

def bsearch_leftmost(array, x)

Гарантується, що вхідний масив array впорядкований за неспаданням.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Search/task2

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію, інтерфейс якої міститься у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл main.py.

Завдання для самостійної роботи

2.4. Циклічні зсуви

https://www.e-olymp.com/uk/problems/27

2.5. Сортування за зростом

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3607

Вказівка: Використайте лінійний пошук для підрахунку відповіді.

2.6. Затятий колекціонер метеликів

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3966

2.7. Мутанти

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3970

Вказівка: Використайте бінарний пошук для знаходження відповіді для кожного вказаного інтервалу.

Додаткові завдання для самостійної роботи

2.8. Реалізуйте алгоритм пошуку номеру останнього входження до заданого масиву заданого числа х. Якщо такий елемент відсутній у списку - поверніть номер останнього елементу, що менший за число х. Зауважимо, що якщо всі елементи масиву менші за шукане число, програма має повертати значення -1 (мінус один).

Алгоритм оформіть у вигляді функції

```
def bsearch rightmost(array, x)
```

Гарантується, що вхідний масив array впорядкований за неспаданням.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Search/task3

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію, інтерфейс якої міститься у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл main.py.

2.9. Знайдіть кількість входжень заданого числа х до масиву цілих чисел array. Алгоритм оформіть у вигляді функції

def counter(array, x)

Гарантується, що вхідний масив array впорядкований за неспаданням.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Search/task4
Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію, інтерфейс якої міститься

тапку. Реалізуите згавину вище функцію, інтерфейс якої містаться у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл main.py.

- 2.10. Реалізуйте алгоритм лінійного пошуку всіх елементів списку, що є степенями двійки та визначте асимптотичну складність отриманого алгоритму.
- 2.11. Припустимо, що список містить елементи, для яких визначена операція ≤ (менше або рівно) і елементи у цьому списку розташовані

у порядку зростання. Скориставшись цією властивістю списку, запропонуйте алгоритм лінійного пошуку та оцініть його час виконання. Чи буде такий алгоритм оптимальнішим ніж класичний лінійний пошук?

2.12. Реалізуйте алгоритм бінарного пошуку з використанням рекурсії.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 3.

Розв'язання рівнянь методом бієкції.

Контрольні запитання

3.1. Для чого використовується дійсний бінарний пошук? Наведіть приклад задачі. Чи є відмінність у реалізації дійсного бінарного пошуку від цілочисельного? Які основні підходи застосовуються для моменту завершення пошуку? У чому їхні переваги та недоліки у порівнянні один з одним? Наведіть алгоритм дійсного бінарного пошуку.

Завдання для аудиторної роботи

3.1. Для монотонної на відрізку [a,b] функції f розв'яжіть рівняння f(x)=c. (3.1)

Реалізацію здійсніть у вигляді сукупності двох функцій описаних нижче. Функція

Для неспадної на відрізку [a,b] функції f розв'язує рівняння (3.1), а функція

відповідно для незростаючої на відрізку [a,b] функції f розв'язує рівняння (3.1). Для визначення моменту завершення пошуку використайте всі три підходи (точність по аргументу, точність по значенню та безпосереднє сусідство двох чисел з плаваючою крапкою). Порівняйте отримані результати.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Search/task5

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції, інтерфейси яких містяться у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл main.py.

Завдання для самостійної роботи

3.2. Квадратний корінь

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3968

3.3. Знайдіть найменше $x \in [0,10]$, що

$$f(x) = x^3 + x + 1 > 5$$

На відрізку [1.6, 3] знайдіть корінь рівняння 3.4.

$$\sin x = \frac{x}{3}.$$

На відрізку [0,2] знайдіть корінь рівняння 3.5.

$$x^3 + 4x^2 + x - 6$$
.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 4. Бінарний пошук по відповіді.

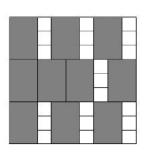
Контрольні запитання

4.1. У чому полягає концепція бінарного пошуку по відповіді?

Завдання для аудиторної роботи

4.1. Дипломи

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3969
Коли Петя вчився в школі, він часто брав участь в олімпіадах з інформатики, математики та фізики. Так як він був досить здібним хлопчиком і старанно вчився, то на багатьох із цих олімпіад він отримував дипломи. До закінчення школи у нього накопичилося п дипломів, причому, як виявилося, всі вони мали однакові розміри: w - в ширину і h - у висоту.

Зараз Петя навчається в одному з кращих університетів і живе в гуртожитку зі своїми одногрупниками. Він вирішив прикрасити свою кімнату, повісивши на одну зі стін свої дипломи за шкільні олімпіади. Так як до бетонної стіни прикріпити дипломи досить важко, він вирішив купити спеціальну дошку з коркового дерева, щоб прикріпити її до стіни, а до неї - дипломи. Для того, щоб ця конструкція виглядала більш красиво, Петя хоче, щоб була квадратною і займала якомога менше місця на стіні. Кожен диплом повинен бути розміщений строго в прямокутнику w на h. дипломи забороняється повертати на 90 градусів. Прямокутники, які відповідають різним дипломам, не повинні мати спільних внутрішніх точок.

Потрібно написати програму, яка обчислить мінімальний розмір сторони дошки, яка буде потрібно Пете для розміщення всіх своїх дипломів.

Вхідні дані

Вхідний файл містить три цілих числа w, h, n ($1 \le w$, h, n ≤ 109).

Вихідні дані

4.2.

У вихідний файл вивести відповідь до сформульованої задачі.

Вхідні дані #1 Вихідні дані #1

2 3 10 Дуже Легка Задача

https://www.e-olymp.com/uk/problems/5102

Сьогодні вранці журі вирішило додати у варіант олімпіади ще одну, Дуже Легку Задачу. Відповідальний секретар оргкомітету надрукував її умову в одному екземплярі, і тепер йому потрібно до початку олімпіади встигнути зробити ще п копій. У його розпорядженні є два ксерокси, один з яких копіює аркуш за х секунд, а другий за у. (Дозволяється використовувати як один ксерокс, так і обидва одночасно. Можна копіювати не лише з оригінала, але і з копії.)

Допоможіть йому вияснити, який мінімальний час для цього потрібно.

Вхідні дані

Три натуральних числа n, x та y (1 ≤ n ≤ 2 ·108, 1 ≤ x, y ≤ 10).

Вихідні дані

Виведіть одне число — мінімальний час в секундах, необхідний для отримання п копій.

Вхідні дані #1 Вихідні дані #1

4 1 1

Вхідні дані #2 Вихідні дані #2

5 1 2

Завдання для самостійної роботи

4.3. Корови – в стійла

https://www.e-olymp.com/uk/problems/5149

4.4. Черепаха

https://www.e-olymp.com/uk/problems/669

4.5. Рисосховище

https://www.e-olymp.com/uk/problems/2254

4.6. Мотузочки

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3967

Морозиво

https://www.e-olymp.com/uk/problems/4035

4.7. Роботи

https://www.e-olymp.com/uk/problems/161

4.8. Автобус

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6132

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 5. Хешування та хеш-таблиці.

Контрольні запитання

- 5.1. Що таке хешування?
- 5.2. Наведіть приклад хеш-функції.
- 5.3. Наведіть основні характеристики, яким має задовольняти хеш-функція
- 5.4. Що таке колізія хеш-функції?
- 5.5. Яка хеш-функція називається ідеальною?
- 5.6. Шо таке асоціативний масив?
- 5.7. Яка структура даних називається хеш-таблицею? Які основні операції вона має підтримувати?
- 5.8. У чому полягає процес розв'язання колізій?
- 5.9. Які види хеш-таблиць бувають? Які відмінності між ними?
- 5.10. Яким чином реалзується процес видалення ключів у хеш-таблиці з відкритою адресацією?
- 5.11. Запропонуйте алгоритм збільшення слотів хеш-таблиці, що використовує лінійне зондування для розв'язання колізій, для випадку, якщо фактор завантаження таблиці перевищує деякий поріг.

Завдання для аудиторної роботи

5.1. Реалізуйте інтерфейс асоційованого масиву, ключами якого є цілі числа, а значеннями — рядки. Реалізацію здійсніть як хеш-таблицю з відкритою адресацією у вигляді сукупності функцій описаних нижче функцій. Функція

```
def init()
```

Викликається 1 раз на початку виконання програми. Функція

```
def set(key: int, value: str) -> None
```

встановлює значення value для ключа key. Якщо такий ключ відсутній у структурі — додає пару, інакше змінює значення для цього ключа. Функція

```
def get(key: int) -> str
```

за ключем key повертає значення зі структури (або None, якщо ключ відсутній у структурі). Нарешті функція

```
def delete(key: int) -> None
```

видаляє пару ключ-значення за заданим ключем, якщо такий ключ

міститься у таблиці.

Тестова програма розташована за посиланням: aithub.com/krenevych/alqo/tree/master/labs/T3/Hashtables/task1

<u>github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Hashtables/task1</u> Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну

завантажте всі фаили, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції, інтерфейси яких містяться у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

5.2. Розглядається бібліотека художніх книг. У бібліотеці може міститися кілька книг одного автора. Реалізуйте каталог для цією бібліотеки. Інтерфейс, що необхідно реалізувати наведено нижче.

```
def init():
   """ Викликається 1 раз на початку виконання програми. """
    pass
def addBook(author, title):
    """ Додає книгу до бібліотеки.
    :param author: Автор книги
    :param title: Назва книги
    pass
def find(author, title):
    """ Перевірає чи міститься задана книга у бібліотеці.
    :param author: Автор
    :param title: Назва книги
    :return: True, якщо книга міститься у бібліотеці та
             False v іншому разі. """
    return False
def delete(author, title):
    """ Видаляє книгу з бібліотеки.
    :param author: Автор
    :param title: Назва книги
    pass
def findByAuthor(author):
    """ Повертає список книг заданого автора.
    Якщо бібліотека не міститься книг заданого автора,
    то підпрограма повертає порожній список.
    :param author: Автор
    :return: Список книг заданого автора у алфавітному порядку."""
    return []
```

Тестова програма розташована за посиланням:
github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Hashtables/task2
Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням (у тому

ж числі папку data разом з усім її вмістом), у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції, інтерфейси яких містяться у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

Завдання для самостійної роботи

- 5.3. Англо-латинський словник https://www.e-olymp.com/uk/problems/4842
- 5.4. Перший словник Енді https://www.e-olymp.com/uk/problems/1227

- 5.5. Слова https://www.e-olymp.com/uk/problems/131
- 5.6. Дешифратор https://www.e-olymp.com/uk/problems/2035
- 5.7. Чорна скринька https://www.e-olymp.com/uk/problems/1225

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 6. Хеш-таблиці— розв'язання колізій методом ланцюжків.

Контрольні запитання

6.1. Поясніть концепцію методу ланцюжків для розв'язання колізій при реалізації хеш-таблиць.

Завдання для аудиторної роботи

- 6.1. Розв'яжіть задачу 5.1 реалізовуючи хеш-таблицю з розв'язанням колізій методом ланцюжків.
- 6.2. Розв'яжіть задачу 5.2 реалізовуючи хеш-таблицю з розв'язанням колізій методом ланцюжків.

Завдання для самостійної роботи

- 6.3. Англо-латинський словник https://www.e-olymp.com/uk/problems/4842
- 6.4. Перший словник Енді https://www.e-olymp.com/uk/problems/1227
- 6.5. Слова https://www.e-olymp.com/uk/problems/131

- 6.6. Словник нецензурних слів https://www.e-olymp.com/uk/problems/1236
- 6.7. Дешифратор https://www.e-olymp.com/uk/problems/2035
- 6.8. Хеш-таблица https://www.e-olymp.com/uk/problems/7273

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 7.

Сортування – алгоритми зі складністю n².

Контрольні запитання

- 7.1. Наведіть ідею алгоритму сортування обміном (бульбашкового сортування).
- 7.2. Наведіть ідею алгоритму сортування вибором. У чому його перевага перед алгоритмом сортування обміном?
- 7.3. Наведіть ідею алгоритму сортування вставкою.

Завдання для аудиторної роботи

7.1. Реалізуйте алгоритм сортування обміном (бульбашкове сортування). Реалізацію здійсніть у вигляді функції

```
def sort(array):
    """ Сортування масиву
    :param array: Вхідний масив даних, що треба відсортувати. """
    pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
```

що отримує на вхід масив array та сортує його.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

Зауваження: Для визначення розміру масиву вхідних даних, встановіть відповідне значення змінній N., що описана у початку модуля user.py.

```
N = 10000 # Кількість елементів масиву.

# Використовується у головній програмі для генерування

# масиву з випадкових чисел

# Для повільних алгоритмів сортування з асимптотикою

# n**2 рекомендується використовувати

# значення не більше 10к
```

- 7.2. Модифікуйте алгоритм бульбашкового сортування, реалізований під час виконання задачі 7.1, перевіркою на кожному проході чи відсортований вже масив. Порівняйте час виконання обох програм.
- 7.3. Реалізуйте алгоритм сортування вибором. Реалізацію здійсніть у вигляді функції

```
def sort(array):
""" Сортування масиву
:param array: Вхідний масив даних, що треба відсортувати. """
pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
```

що отримує на вхід масив array та сортує його. Порівняйте час виконання цього алгоритму сортування з алгоритмами реалізованими у попередніх задачах.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

7.4. Реалізуйте алгоритм сортування вставкою. Реалізацію здійсніть у вигляді функції

```
def sort(array):
    """ Сортування масиву
    :param array: Вхідний масив даних, що треба відсортувати. """
    pass # TODO: peanisyйme відповідний алгоритм тут
```

що отримує на вхід масив array та сортує його. Порівняйте час виконання цього алгоритму сортування з алгоритмами реалізованими у попередніх задачах.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task1
Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

Завдання для самостійної роботи

- 7.5. Сортування бульбашкою https://www.e-olymp.com/uk/problems/2663
- 7.6. Словник https://www.e-olymp.com/uk/problems/5089

- 7.7. Бібліотечний метод https://www.e-olymp.com/uk/problems/2664
- 7.8. Сортування часу https://www.e-olymp.com/uk/problems/972

- 7.9. Градуйований лексикографічний порядок https://www.e-olymp.com/uk/problems/1130
- 7.10. Особові справи https://www.e-olymp.com/uk/problems/1344
- 7.11. Хитре сортування https://www.e-olymp.com/uk/problems/1462
- 7.12. Метод мінімума https://www.e-olymp.com/uk/problems/2662
- 7.13. Библиотека https://www.e-olymp.com/ru/problems/4230

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 8.

Сортування – швидкі алгоритми.

Контрольні запитання

- 8.1. Наведіть ідею алгоритму сортування злиттям. Яка його асимптотична складність? Які його особливості?
- 8.2. Наведіть ідею алгоритму швидкого сортування. Яка його асимптотична складність? Які його особливості у порівнянні з іншими алгоритмами сортуванням?

Завдання для аудиторної роботи

8.1. Реалізуйте алгоритм сортування злиттям. Реалізацію здійсніть у вигляді функції

```
def sort(array):
    """ Сортування масиву
    :param array: Вхідний масив даних, що треба відсортувати. """
    pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
```

що отримує на вхід масив array та сортує його. Порівняйте час виконання цього алгоритму сортування з алгоритмами реалізованими у попередній лабораторній роботі.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

Зауваження: Для визначення розміру масиву вхідних даних, встановіть відповідне значення змінній N., що описана у початку модуля user.py.

```
N = 1000000 # Кількість елементів масиву.

# Використовується у головній програмі для генерування

# масиву з випадкових чисел

# Для швидких алгоритмів сортування з асимптотикою

# nlog(n) встановіть значення 1 000 000
```

8.2. Реалізуйте швидкий алгоритм сортування QuickSort. Реалізацію здійсніть у вигляді функції

```
def sort(array):
""" Сортування масиву
```

```
:param array: Вхідний масив даних, що треба відсортувати. """
раss # ТООО: реалізуйте відповідний алгоритм тут
```

що отримує на вхід масив array та сортує його. Порівняйте час виконання цього алгоритму сортування з алгоритмом сортування вставкою.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадану вище функцію у файлі user.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

8.3. Проведіть аналіз швидкодії реалізованих алгоритмів сортування для різних типів та розмірів масивів (не відсортований масив згенерований випадковим чином, масив відсортований за зростанням, масив відсортований за спаданням елементів). Для цього опишіть функції

```
def bubble sort(array):
    """ Сортування "Бульбашкою"
    :param array: Масив (список однотипових елементів)
   pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
def bubble sort optimized(array):
    """ Модификований алгоритм сортування "Бульбашкою"
    :param arrav: Масив (список однотипових елементів).
   pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
def selection sort(array):
    """ Сортування вибором
    :param array: Масив (список однотипових елементів)
    :return: None
   pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
def insertion sort(array):
    """ Сортування вставкою
    :param array: Масив (список однотипових елементів)
    :return: None
   pass # TODO: реалізуйте відповідний алгоритм тут
def merge sort(array):
    """ Сортування злиттям
    :param array: Масив (список однотипових елементів)
    :return: None
```

```
pass # TODO: peanisyйme відповідний алгоритм тут

def quick_sort(array):
    """ Швидке сортування
    :param array: Масив (список однотипових елементів)
    :return: None
    """

pass # TODO: peanisyйme відповідний алгоритм тут
```

кожна з яких отримує на вхід масив array та сортує його відповідним методом.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T3/Sort/task2

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції у файлі user.py. Для перевірки запустіть файл таіп.py.

Для визначення розміру масиву вхідних даних, встановіть відповідне значення змінній N., що описана у початку модуля *user.py*.

```
N = 10000 # Кількість елементів масиву.
# Використовується у головній програмі для генерування
# масиву з випадкових чисел
```

Завдання для самостійної роботи

- 8.4. Сортування за зростом (перемістити у лінійний пошук) https://www.e-olymp.com/uk/problems/3607
- 8.5. Copтyвання https://www.e-olymp.com/uk/problems/2321
- 8.6. Сортування злиттям https://www.e-olymp.com/uk/problems/4037

- 8.7. Ультра швидке сортування https://www.e-olymp.com/uk/problems/1303
- 8.8. Станція "Сортувальна" https://www.e-olymp.com/uk/problems/1457

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 9. Рекурсія, повний перебір, Метод «розділяй і володарюй».

Контрольні запитання

- 9.1. Які алгоритми називаються алгоритмами повного перебору?
- 9.2. Чи існують загальні методи побудови алгоритмів повного перебору?
- 9.3. Що можна сказати про асимптотичну складність алгоритмів повного перебору?
- 9.4. У чому полягає метод гілок та меж?
- 9.5. У чому полягає метод декомпозиції («розділяй і володарюй»)?

Завдання для аудиторної роботи

- 9.1. 23 3 5 https://www.e-olymp.com/uk/problems/1540
- 9.2. Машина арифметика https://www.e-olymp.com/uk/problems/1296
- 9.3. Задача про призначення https://www.e-olymp.com/uk/problems/1781

Завдання для самостійної роботи

- 9.4. Печеньки https://www.e-olymp.com/uk/problems/2633
- 9.5. Банк https://www.e-olymp.com/uk/problems/7470

- 9.6. Відпали мирних ферзів! https://www.e-olymp.com/uk/problems/2764
- 9.7. Торговець https://www.e-olymp.com/uk/problems/224
- 9.8. CD https://www.e-olymp.com/uk/problems/1266
- 9.9. Розподіл оцінок https://www.e-olymp.com/uk/problems/1524

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 10. Рекурсія, повний перебір, Метод «розділяй і володарюй».

Контрольні запитання

- 10.1. У чому полягає метод гілок та меж?
- 10.2. У чому полягає метод декомпозиції («розділяй і володарюй»)?

Завдання для аудиторної роботи

- 10.1. Словник https://www.e-olymp.com/uk/problems/364
- 10.2. Путівки https://www.e-olymp.com/uk/problems/6
- 10.3. Mict https://www.e-olymp.com/uk/problems/1592

Завдання для самостійної роботи

- 10.4. Дуже швидке множення https://www.e-olymp.com/uk/problems/317
 Вказівка: Використайте алгоритм Множення Карацуби.
- 10.5. Kaфe "Хоботанія" https://www.e-olymp.com/uk/problems/4746

- 10.6. Мінне поле https://www.e-olymp.com/uk/problems/2000
- 10.7. A побалакати? https://www.e-olymp.com/uk/problems/3606
- 10.8. Істотні інверсії https://www.e-olymp.com/uk/problems/7031
- 10.9. Шкільний бал https://www.e-olymp.com/uk/problems/7227

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 11. Стек – базові алгорими.

Контрольні запитання

- 11.1. Яка структура даних називається стеком?
- 11.2. Наведіть основні операції для роботи зі стеком.
- 11.3. Які основні підходи до моделювання структури даних Стек використовуються у програмуванні на практиці?
- 11.4. Які структури даних називаються рекурсивними?

Завдання для аудиторної роботи

11.1. Простий стек

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6122

Вказівка: реалізацію стеку здійсніть на базі вбудованого списку або масиву

11.2. Стек із захисом від помилок

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6123

11.3. Стек необмеженого розміру

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6124

Вказівка: реалізацію стеку здійсніть як рекурсивну структуру.

Завдання для самостійної роботи

11.4. Мінімум на стеці

https://www.e-olymp.com/uk/problems/4259

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

11.5. Рейки

https://www.e-olymp.com/uk/problems/1776

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 12. Стек та його застосування.

Контрольні запитання

- 12.1. Наведіть приклади застосування стеку.
- 12.2. Наведіть алгоритм перевірки правильності дужкової послідовності.
- 12.3. Наведіть алгоритм конвертування арифметичного виразу з інфіксої у постфіксну форму зображення.
- 12.4. Наведіть алгоритм обчислення арифметичного виразу зображеного у інфіксній та постфіксній формах.

Завдання для аудиторної роботи

- 12.1. Системи числення 1 https://www.e-olymp.com/uk/problems/5322
- 12.2. Баланс дужок https://www.e-olymp.com/uk/problems/2479

Завдання для самостійної роботи

- 12.3. Система числення https://www.e-olymp.com/uk/problems/7433
- 12.4. Дужки https://www.e-olymp.com/uk/problems/1994
- 12.5. 3 префіксного у інфіксне https://www.e-olymp.com/uk/problems/731
- 12.6. Дужки (2) https://www.e-olymp.com/uk/problems/855

Додаткові завдання для самостійної роботи

- 12.7. Системи числення https://www.e-olymp.com/uk/problems/1008
- 12.8. Вирази https://www.e-olymp.com/uk/problems/3837

- 12.9. Система числення перезавантаження https://www.e-olymp.com/uk/problems/1376
- 12.10. Дужки https://www.e-olymp.com/uk/problems/5205

12.11.	Перетворення
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5539
12.12.	Магічні дужки
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/3013
12.13.	Математики та дужки
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/4438
12.14.	Дужки
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/1801
12.15.	Дріб у LATEX-і
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/2039
12.16.	Інопланетяни
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/2702
12.17.	Яка система числення?
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/1377
12.18.	Калькулятор
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/1394
12.19.	Статична складність
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/1073

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 13. Черги та дек. Їхнє застосування.

Контрольні запитання

- 13.1. Яка структура даних називається чергою?
- 13.2. Наведіть основні операції для роботи з чергою.
- 13.3. Наведіть приклади реалізації черги. Яка додаткова структура даних використовується для реалізації черги як рекурсивної структури даних?
- 13.4. Яка структура даних називається деком (чергою з двома кінцями або двосторонньою чергою)? У чому її відмінність від черги?
- 13.5. Наведіть основні операції для роботи з двосторонньою чергою.
- 13.6. У чому полягає ідея алгоритму реалізації двосторонньої черги як рекурсивної структури? Яка додаткова структура даних при цьому використовується?
- 13.7. Яка структура даних називається пріоритетною чергою?

Завдання для аудиторної роботи

13.1. Проста черга

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6125

Вказівка: реалізацію здійсніть на базі вбудованого списку або масиву

13.2. Черга необмеженого розміру

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6127

Вказівка: реалізацію черги здійсніть як рекурсивну структуру.

13.3. Простий дек

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6128

Вказівка: реалізацію здійсніть на базі вбудованого списку або масиву

13.4. Дек необмеженого розміру

https://www.e-olymp.com/uk/problems/6130

Вказівка: реалізацію здійсніть як рекурсивну структуру.

13.5. Задача Іосифа Флавія

https://www.e-olymp.com/uk/problems/971

Вказівка: для розв'язання задачі використайте структуру даних черга або двостороння черга реалізовану у попередніх задачах.

Завдання для самостійної роботи

- 13.6. Черга з захистом від помилок https://www.e-olymp.com/uk/problems/6126
- 13.7. Дек з захистом від помилок https://www.e-olymp.com/uk/problems/6129
- 13.8. Гра у п'яницю https://www.e-olymp.com/uk/problems/4005
- 13.9. Варварські племена https://www.e-olymp.com/uk/problems/1549
- 13.10. Деки на 6 мегабайтах https://www.e-olymp.com/uk/problems/3161

Додаткові завдання для самостійної роботи

13.11. Іосиф повторюється https://www.e-olymp.com/uk/problems/1515

- 13.12. Miнімум в черзі https://www.e-olymp.com/uk/problems/694
- 13.13. Сортування чергами https://www.e-olymp.com/uk/problems/2510

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 14. Зв'язні списки. Їхнє застосування

Контрольні запитання

- 14.1. Яка структура даних називається однозв'язним списком? Наведіть основні операції з цією структурою даних та ідею алгоритму її реалізації.
- 14.2. Яка структура даних називається двозв'язним списком? Наведіть основні операції з цією структурою даних та ідею алгоритму її реалізації.
- 14.3. Яка структура даних називається кільцевим списком? Наведіть основні операції з цією структурою даних та ідею алгоритму її реалізації.
- 14.4. Яка структура даних називається списком з поточним елементом? Наведіть основні операції з цією структурою даних та ідею алгоритму її реалізації.

Завдання для аудиторної роботи

14.1. Реалізуйте структуру даних зв'язний список з поточним елементом. Реалізацію здійсніть у вигляді сукупності функцій описаних нижче.

def init()

Викликається один раз на початку виконання програми.

def empty()

Перевіряє чи список порожній.

def reset()

Переставляє поточний елемент на перший елемент списку.

def next()

Перейти до наступного елемента — робить поточним елементом списку, елемент, що йде за поточним. Породжує виключення StopIteration, якщо поточний елемент є останнім у списку.

def current()

Повертає навантаження поточного елементу.

def insert_after(item):

Вставляє новий елемент у список після поточного.

def insert_before(item)

Вставляє новий елемент у список перед поточним.

def delete()

Видаляє поточний елемент. Поточним при цьому стає наступний елемент, що йшов у списку після поточного. Якщо елемент, що видаляється був у списку останнім, то поточним стає передостанній елемент цього списку.

def damp():

Повертає масив у якому записані всі елементи поточного списку. *Тестова програма розташована за посиланням:*

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T5/List/task1

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції, інтерфейси яких містяться у файлі user1.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

14.2. Реалізуйте структуру даних двобічно зв'язний список з поточним елементом. Реалізацію здійсніть у вигляді сукупності функцій описаних нижче.

def init()

Викликається один раз на початку виконання програми.

def empty()

Перевіряє чи список порожній.

def set first()

Переставляє поточний елемент на перший елемент списку.

```
def set last()
```

Переставляє поточний елемент на останній елемент списку.

def next()

Перейти до наступного елемента — робить поточним елементом списку, елемент, що йде за поточним. Породжує виключення StopIteration, якщо поточний елемент ε останнім у списку.

def prev()

Перейти до попереднього елемента – робить поточним елементом елемент списку, що йде перед поточним. Породжує виключення StopIteration, якщо поточний елемент є першим у списку..

def current()

Повертає навантаження поточного елементу.

def insert after(item):

Вставляє новий елемент у список після поточного.

def insert_before(item)

Вставляє новий елемент у список перед поточним.

def delete()

Видаляє поточний елемент. Поточним при цьому стає наступний елемент, що йшов у списку після поточного. Якщо елемент, що видаляється був у списку останнім, то поточним стає передостанній елемент цього списку.

def damp()

Повертає масив у якому записані всі елементи поточного списку.

def len()

Повертає кількість елементів у списку

def swap prev()

Міняє місцями поточний елемент списку з попереднім Гарантується, що виклик функції здійснюється лише, якщо поточний елемент не перший у списку. Поточний елемент лишається не змінним

def swap next()

Міняє місцями поточний елемент списку з наступним. Гарантується, що виклик функції здійснюється лише, якщо поточний елемент не останній у списку. Поточний елемент лишається не змінним.

Тестова програма розташована за посиланням:

https://github.com/krenevych/algo/tree/master/labs/T5/List/task2

Завантажте всі файли, що містяться за цим посиланням, у одну папку. Реалізуйте згадані вище функції, інтерфейси яких містяться у файлі user2.py. Для перевірки правильності алгоритму запустіть файл таіп.py.

Завдання для самостійної роботи

- 14.3. Виведення зв'язного списку https://www.e-olymp.com/uk/problems/7452
- 14.4. Обертання списку https://www.e-olymp.com/uk/problems/7453
- 14.5. Зміна порядку списку https://www.e-olymp.com/uk/problems/7468
- 14.6. Цикл у зв'язному списку https://www.e-olymp.com/uk/problems/7454

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

14.7. Вікна

https://www.e-olymp.com/uk/problems/2397

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 15. Дерева. Алгоритми на деревах.

Контрольні запитання

15.1.

Завдання для аудиторної роботи

- 15.1. Список телефонних номерів https://www.e-olymp.com/uk/problems/2303
 Вказівка. Для розв'язання задачі реалізуйте префіксне дерево.
- 15.2. LCA offline (Easy)
 https://www.e-olymp.com/uk/problems/2317
 Вказівка: LCA Найменший спільний предок двох вершин

Завдання для самостійної роботи

- 15.3. Дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/2923
- 15.4. Манкунианец и цветное дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/3983

- 15.5. Рядки у дереві https://www.e-olymp.com/uk/problems/2925
- 15.6. База даних https://www.e-olymp.com/uk/problems/3037
- 15.7. Спільний предок 2 https://www.e-olymp.com/uk/problems/3299
- 15.8. Дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/3710
- 15.9. Дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/4173
- 15.10. Дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/4325

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 16. Бінарні дерева. Бінарні дерева пошуку.

Контрольні запитання

16.1.

Завдання	ппа	аудито	กมกเ	поботи
Эавдання	ДЛЯ	аудито	UHUI	роооти

- 16.1. Висота дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/2312
- 16.2. Кількість елементів https://www.e-olymp.com/uk/problems/2313
- 16.3. Другий максимум https://www.e-olymp.com/uk/problems/2314
- 16.4. Вывод листьев https://www.e-olymp.com/uk/problems/2316

Завдання для самостійної роботи

- 16.5. Дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/468
- 16.6. Родовідне дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/2242
- 16.7. Однакові дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/7465

Додаткові завдання для самостійної роботи

- 16.8. Максимальна глибина Бінарного Дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/7463
- 16.9. Мінімальна глибина Бінарного Дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/7464
- 16.10. Симетричне дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/7467
- 16.11. Минимум и Максимум на дереве https://www.e-olymp.com/uk/problems/4034
- 16.12. Прямой обход дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/4036
- 16.13. Обратный обход дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/4038

- 16.14. Прямий, центрований та обернений порядок https://www.e-olymp.com/uk/problems/1513
- 16.15. Створення двійкового дерева пошуку https://www.e-olymp.com/uk/problems/1516
- 16.16. Створення бінарного дерева пошуку https://www.e-olymp.com/uk/problems/3326

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 17. Збалансовані бінарні дерева пошуку.

Контрольні запитання

17.1.

Завдання для аудиторної роботи

- 17.1. Збалансоване бінарне дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/7466
- 17.2. Двійкове дерево пошуку 1 https://www.e-olymp.com/uk/problems/4146

Завдання для самостійної роботи

17.3. Двійкове дерево пошуку 2 https://www.e-olymp.com/uk/problems/4147

- 17.4. Збалансоване дерево https://www.e-olymp.com/uk/problems/2950
- 17.5. ABЛ-дерева https://www.e-olymp.com/uk/problems/1846

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 18. Двійкова купа та пріоритетна черга.

Контрольні запитання

18.1.

Завдання для аудиторної роботи

18.1. Хіпуй!

https://www.e-olymp.com/uk/problems/4039

18.2. Швидке сортування

https://www.e-olymp.com/uk/problems/4848

Вказівка: сортування реалізуйте за допомогою алгоритму на базі двійкової купи (heap sort).

Завдання для самостійної роботи

18.3. Куча чи ні?

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3737

18.4. Черга з пріоритетами

https://www.e-olymp.com/uk/problems/4847

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

18.5. Додати все

https://www.e-olymp.com/uk/problems/1228

18.6. ДАС Черга

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3809

18.7. Це ліва куча?

https://www.e-olymp.com/uk/problems/2919

18.8. Нумерація повного дерева

https://www.e-olymp.com/uk/problems/402

18.9. Чорний ящик

https://www.e-olymp.com/uk/problems/3358

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 19. Дерево відрізків.

Контрольні запитання

19.1.

Завдання для аудиторної роботи

- 19.1. Діма та масив https://www.e-olymp.com/uk/problems/2941
- 19.2. Діма та великий масив https://www.e-olymp.com/uk/problems/2940
- 19.3. Діма та масив https://www.e-olymp.com/uk/problems/2939

Завдання для самостійної роботи

- 19.4. У країні невивчених уроків https://www.e-olymp.com/uk/problems/4481
- 19.5. У країні невивчених уроків 2 https://www.e-olymp.com/uk/problems/4482

- 19.6. Дерево відрізків https://www.e-olymp.com/uk/problems/5952
- 19.7. Range Variation Query https://www.e-olymp.com/uk/problems/695
- 19.8. Пригоди Незнайки та його друзів https://www.e-olymp.com/uk/problems/4496
- 19.9. Загадковий пристрій https://www.e-olymp.com/uk/problems/3318
- 19.10. Вінні-Пух https://www.e-olymp.com/uk/problems/4487
- 19.11. Bihhi-Πyx 2 https://www.e-olymp.com/uk/problems/4488
- 19.12. Троє з Простоквашино https://www.e-olymp.com/uk/problems/4491
- 19.13. Троє з Простоквашино 2 https://www.e-olymp.com/uk/problems/4492

19.14. Добуток на відрізку https://www.e-olymp.com/uk/problems/4082

19.15. Фенечка https://www.e-olymp.com/uk/problems/5274

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 20. Алгоритми на не зважених графах.

Контрольні запитання

20.1.

Завдання для аудиторної роботи

20.1.

Завдання для самостійної роботи

20.2.

Додаткові завдання для самостійної роботи

20.3.

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

20.4.

Завдання для аудиторної роботи

20.5.	Зв'язність - https://www.e-olymp.com/uk/problems/982
20.6.	Обход в ширину - https://www.e-olymp.com/uk/problems/2401
20.7.	Перевірка на неорієнтовність –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/2470
20.8.	Від матриці суміжності до списку ребер –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/2471
20.9.	Витоки та стоки - https://www.e-olymp.com/uk/problems/3986
20.10.	Компоненти зв`язності - 2 —
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/4816
20.11.	Найкоротша відстань - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4852
20.12.	Найкоротший шлях - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4853
20.13.	Підрахунок кількості ребер –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5072
20.14.	Мультиребра - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5073

20.15.	Степені вершин за списками ребер –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5074
20.16.	Півстепені вершин за списками ребер –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5075
20.17.	Кількість висячих вершин 1 –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5080
20.18.	Степені вершин - <u>https://www.e-olymp.com/uk/problems/5082</u>

Варіанти індивідуальних завдань

20.1.	Маршрути в горах - https://www.e-olymp.com/uk/problems/122
20.2.	Стародавній рукопис - https://www.e-olymp.com/uk/problems/610
20.3.	Отримай дерево - https://www.e-olymp.com/uk/problems/978
20.4.	Топологічне сортування –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/1948
20.5.	Повний граф - https://www.e-olymp.com/uk/problems/3987
20.6.	Обхід у глибину - <u>https://www.e-olymp.com/uk/problems/4000</u>
20.7.	Геть списування! - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4002
20.8.	Чи є цикл? - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4004
20.9.	Числа - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4007
20.10.	Підпал - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4369
20.11.	Зв`язність графа - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4374
20.12.	Mariчна машинка - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4850
20.13.	Регулярний граф - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5076
20.14.	Напівповний граф - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5077
20.15.	Транзитивність орієнтовного графа –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5079
20.16.	Покриття шляхами - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5299

Варіанти для командних завдань

20.1.	Рекурсія - https://www.e-olymp.com/uk/problems/553
20.2.	Ходи ферзем! - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1098
20.3.	Сильная связность - https://www.e-olymp.com/uk/problems/2403
20.4.	Забавна гра - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4050
20.5.	Хрещений батько - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5366

Допоміжна література по темі

20.1.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 21. Топологічне сортування. Зв'язність графів.

Контрольні запитання

21.1.

Завдання для аудиторної роботи

21.1.

Завдання для самостійної роботи

21.2.

Додаткові завдання для самостійної роботи

21.3.

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

21.4.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 22. Алгоритми на зважених графах

Контрольні запитання

22.1.

Завдання для аудиторної роботи

22.1.

Завдання для самостійної роботи

22.2.

Додаткові завдання для самостійної роботи

22.3.

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

22.4.

Завдання для аудиторної роботи

	<u></u>
22.5.	Алгоритм Дейкстри - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1365
22.6.	Найкоротший шлях - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4856
22.7.	

Варіанти індивідуальних завдань

22.1.	Відстань між вершинами —
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/625
22.2.	Флойд - 1 - https://www.e-olymp.com/uk/problems/974
22.3.	Флойд - https://www.e-olymp.com/uk/problems/975
22.4.	Флойд - існування - <u>https://www.e-olymp.com/uk/problems/976</u>
22.5.	Мінімальний каркас - https://www.e-olymp.com/uk/problems/981
22.6.	Червякові діри - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1108
22.7.	Заправки - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1388
22.8.	Автобуси - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1389

22.9.	Форд-Беллман - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1453
22.10.	Лабіринт знань - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1454
22.11.	Цикл - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1455
22.12.	Ліфти - https://www.e-olymp.com/uk/problems/2209
22.13.	Мінімальний каркас - https://www.e-olymp.com/uk/problems/3835
22.14.	Доставка кефірчика - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4006
22.15.	

Варіанти для командних завдань

22.1.	Складний тест - https://www.e-olymp.com/uk/problems/626
22.2.	Мандри - https://www.e-olymp.com/uk/problems/2267
22.3.	Альтернативні шляхи - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4637
22.4.	

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 23. Алгоритм Прима побудови каркасного дерева.

Контрольні запитання

23.1.

Завдання для аудиторної роботи

23.1.

Завдання для самостійної роботи

23.2.

Додаткові завдання для самостійної роботи

23.3.

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

23.4.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 24. Застосування теорії графів до пошуку шляхів у лабіринтах.

Контрольні запитання

24.1.

Завдання для аудиторної роботи

24.1.

Завдання для самостійної роботи

24.2.

Додаткові завдання для самостійної роботи

24.3.

Завдання для самостійної роботи підвищеної складності

24.4.

Завдання для аудиторної роботи

24.5.	Площа кімнати - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4001
24.6.	

Варіанти індивідуальних завдань

24.1.	Помста Лі Чака - https://www.e-olymp.com/uk/problems/88
24.2.	Підземелля - https://www.e-olymp.com/uk/problems/432
24.3.	Лінії - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1060
24.4.	Фарбування лабіринту - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1061
24.5.	Lines - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1062
24.6.	Видалення клітинок - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1063
24.7.	Шлях коня - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1064
24.8.	Грядки - https://www.e-olymp.com/uk/problems/1065
24.9.	Переміщення коня - https://www.e-olymp.com/uk/problems/2820

24.10.	Іграшковий лабіринт - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4452
24.11.	Вихід з лабіринту - https://www.e-olymp.com/uk/problems/4820
24.12.	Місце зустічі змінити неможна –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/5069
24.13.	Лабіринт - https://www.e-olymp.com/uk/problems/5622
24.14.	Лабіринт - https://www.e-olymp.com/uk/problems/7215

Варіанти для командних завдань

24.1.	Виведи хомячків - https://www.e-olymp.com/uk/problems/213
24.2.	Сон - https://www.e-olymp.com/uk/problems/499
24.3.	Золота рибка – друге бажання Петрика –
	https://www.e-olymp.com/uk/problems/4634
24.4.	Гном і монети - https://www.e-olymp.com/uk/problems/7229

Допоміжна література по темі

24.1.

Список літератури та додаткових джерел

1. **Креневич А.П.** Алгоритми та структури даних. Підручник. – К.: ВПЦ "Київський Університет", 2020. – 777 с.